

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/110/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8513200618
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 01. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8513200618.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov JUDr. Petra Straku a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci žalobcu Q. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., ul. T. XXX/X, právne zastúpený JUDr. Mariánom Gelenekym, advokátom Advokátskej kancelárie v Starej Ľubovni, ul. Garbiarská 20, proti žalovanému Slovenskej republike - Generálnej prokuratúre SR, Štúrová č. 2, 812 85 Bratislava v konaní o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 4C/2/2013-27 zo dňa 30. 04. 2013 takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok.

II. Účastníkom konania sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Predmetom konania je nárok žalobcu na náhradu škody spôsobenú štátnym orgánom pri výkone verejnej moci. Nárok žalobcu predstavovali trovy obhajoby vynaložené žalobcom v trestnom konaní vedenom proti nemu.

Žalovaný vo svojej procesnej obrane navrhol zamietnutie žaloby a to z dôvodu prekážky rozhodnutej veci (res iudicata).

Konanie o nároku žalobcu sa viedlo na prvostupňovom súde pod č.k 4C/3/2011. Prvostupňový súd uznesením zo dňa 07. 01. 2013 č. k 4C/3/2011 - 152 zastavil konanie voči žalovanému v 1. a 3. rade a v prevyšujúcej časti vylúčil vec na samostatné konanie.

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že „Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 1.782,37 Eur s 9 % úrokom z omeškania ročne od 04.02.2011 do zaplatenia, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V prevyšujúcej časti súd žalobný návrh zamietla.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením“.

Prvostupňový súd vychádzal zo skutkových zistení, podľa ktorých vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva PZ Úradu justičnej a kriminálnej polície v Starej Ľubovni začal trestné stíhanie voči žalobcovi pre trestný čin zneužitia právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona č. ČVS: ORP-269/OdV-SL-07. Okresný prokurátor v Starej Ľubovni podal obžalobu voči žalobcovi na Okresný súd v Starej Ľubovni. Okresný súd v Starej Ľubovni rozsudkom sp.zn. 1T/160/2008 - 253 zo dňa 19. 10. 2009 oslobodil obžalovaného spod obžaloby. Krajský súd v Prešove podľa § 312 ods. 4 Trestného zákona zoberal na vedomie späťvzatie odvolania okresného prokurátora krajským prokurátorom, ktoré bolo podané proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa.

Vychádzal ďalej zo zistení, že žalobcovi bola poskytnutá obhajoba právnym zástupcom JUDr. Mariánom Gelenekym, advokátom. Žalobca trovy obhajoby vo výške 1.969,50 Eur obhajcovi v plnej výške uhradil dňa 08. 09. 2010. Žalobca požiadal Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci dňa 14. 09. 2010. Ministerstvo spravodlivosti mu oznámilo, že žiadosť postúpilo Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, ktorá je príslušným orgánom konať v mene štátu, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom alebo správnom konaní. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky žalobcovi oznámila dňa 07. 12. 2010, že postup prokurátora v predmetnej veci bol v súlade so zákonom a nezistil nezákonný postup ani žiadne porušenie zákona a žiadosť žalobcu ako nedôvodnú zamietla. Žalobca požiadaj aj Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky o predbežné prerokovanie nároku, ktoré postúpilo žiadosť na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky.

Po stránke právnej prvostupňový súd uplatnený nárok posúdil podľa zákona číslo 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vychádzal zo zistení, že trestné stíhanie voči žalobcovi bolo začaté uznesením vyšetrovateľa. Žalobca bol spod obžaloby oslobodený. Žalobca má právo na náhradu nákladov vynaložených na trovy obhajoby podľa § 1 ods. 1, § 3 ods. 1 písmeno a/ zákona číslo 514/2003 Z.z. Žalovaného považoval za orgán konajúci v mene štátu podľa § 4 ods. 1 písm.e/ zákona číslo 514/2003 Z.z. a za rozhodujúce pre určenie tejto zodpovednosti považoval podanie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody žalobcom. Žiadosť bola podaná, respektíve doručená Generálnej prokuratúre SR dňa 29.09. 2010 a Generálna prokuratúra SR žalobcovi doručila dňa 07. 12. 2010 oznámenie o tom, že nezistila nezákonný postup a žiadosť ako nedôvodnú zamietla a teda začala konať vo veci ako prvá.

Uplatnená náhrada škody pozostávala z náhrady trov konania, ktoré žalobca zaplatil obhajcovi v trestnom konaní. Prvostupňový súd priznal žalobcovi sumu 1.782,37 Eur, ktoré považoval za účelne vynaložené náklady na trovy obhajoby.

Poukázal na ustanovenia § 3 ods. 1 a,b, § 4 ods. 1 písm.l/, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, 3, § 15 ods. 1, § 15 ods. 2, § 16 ods. 1, § 18 ods. 1, § 19 ods. 1, 2, 3 zákona číslo 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 151 ods. 1 zákona číslo 141/1961 Zb. o trestnom konaní.

Priznal žalobcovi úrok z omeškania od 04.02.2011 ide o deň nasledujúci po doručení žaloby vo výške 9 % ročne z priznanej sumy 1.782, 37 Eur s poukazom na ustanovenie § 517 ods. 1, 2 občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 Nariadenia vlády č.87/1995 Z.z.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal žalovaný odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a priznal mu náhradu trov konania.

V odvolaní ďalej uviedol, že prvostupňový súd sa dopustil pochybenia tým, že po podaní žaloby netrval na tom, aby žalobca spresnil kým má byť v konaní zastúpená Slovenská republika, ktorá v žalobe vystupovala v 1. a 3. rade. Žalobca zoberal svoju žalobu späť voči žalovaným v 1. a 3. rade t. j. voči Slovenskej republike zastupovanej dvoma odlišnými štátnymi orgánmi. Súd konanie zastaviť musel a

tým vytvoril prekážku rozhodnutej veci, hoci vylúčil v prevyšujúcej časti vec na samostatné konanie. Nemohol teda súd v konaní označenom iným číslom konania, ale inak zhodným s konaním 4C/3/2011 vyniesť napadnutý rozsudok a odôvodniť ho tým, že voči žalovanému ešte nebolo vo veci rozhodnuté, a preto nejde o prekážku rozhodnutej veci.

V odvolaní ďalej uviedol, že ustálená súdna prax považuje zákon číslo 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci za právny predpis, ktorý má umožniť, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym zásahom štátu voči občanovi bola odstránená. Nejde však o zákon absolútny, ktorý by bolo potrebné presadzovať aj za cenu porušenia iných zákonov, a preto aby sa žalobcovi zabezpečil úspech v spore, ktorý sám zmaril nesprávnym vedením tohto sporu. Žalobca vedome pochybil, ak v danom konaní žaloval Slovenskú republiku zastúpenú dvoma, neskôr troma odlišnými štátnymi orgánmi ako keby sa jednalo o subjekty navzájom odlišné. Žalobca pochybil a vzal svoj návrh voči Slovenskej republike späť a ustanovenie § 96 O.s.p. je ustanovením kogentným.

K odvolaniu pripojil kópiu uznesenia Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 16Co/412/2012-227.

Žalobca sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad upravených v ust. § 212 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 O.s.p., s oznámením termínu vyhlásenia rozhodnutia na úradnej tabuli súdu a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred (§ 156 ods.3 O.s.p.) rozsudok verejne vyhlásil a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, ako aj správne právne vec posúdil (§ 153 ods.3 O.s.p.).

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods.2 O.s.p.).

V súvislosti s odvolacími námietkami žalovaného dodáva.

Odvolacou námietkou žalovaného je nesprávne právne posúdenie veci vyplývajúce z nesprávneho právneho záveru prvostupňového súdu spočívajúceho v posúdení otázky prekážky rozhodnutej veci (rei iudicata).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Prekážka rozhodnutej veci predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Podľa odvolateľa nastal neodstrániteľný nedostatok podmienky konania v prejednávanej veci tým, že žalobca svoju žalobu vzal späť voči žalovaným v 1. a 3. rade a súd tak zastavil konanie voči Slovenskej republike a týmto rozhodnutím je viazaný podľa § 156 ods. 4 s použitím § 167 ods. 2 O.s.p.

Podľa § 1 písm. a) zák.č. 514/2003 Z.z. tento zákon upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci.

Podľa § 3 ods.1 zák.č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym úradným postupom.

Je nepochybné, že pasívne legitimovaným je Slovenská republika a bolo vecou navrhovateľa označiť aj zastupujúci orgán, keďže predmetom konania bola náhrada škody, ktorá mala byť navrhovateľovi spôsobená nezákonným rozhodnutím.

Ustanovenie § 4 zák.č. 514/2003 Z.z. upravuje, ktorý orgán koná v mene štátu, čo vyplýva aj z nadpisu tohto ustanovenia „Orgán konajúci v mene štátu.“

Podľa § 4 ods.1 zák.č. 514/2003 Z.z. v znení do 31.12.2012 vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu a) Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak 1. škoda vznikla v občianskom súdnom konaní alebo v trestnom konaní a ak tento zákon neustanovuje inak, 2. škodu spôsobil notár pri výkone verejnej moci, 3. škodu spôsobil súdny exekútor pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu, b) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ alebo poverený orgán Policajného zboru, f) Generálna prokuratúra SR, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

V zmysle zákona je štát, t. j. Slovenská republika, zodpovedným za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci (v zákonom stanovených prípadoch, keďže zodpovednostným subjektom môže byť aj jednotka územnej samosprávy v rozsahu obec či vyšší územný celok). V súlade s ustanovením § 21 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších právnych predpisov, pred súdom za štát koná štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu. Osobitným predpisom je potom práve zákon 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), ktorý v ustanovení § 4 ods. 1 ustanovuje pôsobnosť orgánov konať v mene Slovenskej republiky.

Zo znenia zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je zjavné, že subjektom zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom je štát.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa jednoznačne vyjadril, že v sporoch o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, pasívne vecne legitimovaným subjektom je štát, keď uviedol, že „štát ako zodpovedný subjekt nezodpovedá za seba, ale za subjekt, ktorý škodu či nemajetkovú ujmu zapríčinil. Tým je orgán štátu alebo orgán spoločenskej organizácie, na ktorú sa preniesli úlohy štátneho orgánu; pretože štát zodpovedá za tieto orgány, ony samy nie sú subjektmi zodpovednostného vzťahu. Ak žalobca podal žalobu proti iným subjektom než proti štátu, nemôžu byť tieto iné subjekty nositeľmi právnych povinností vyplývajúcich zo zodpovednosti za škodu vzniknutú z nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu podľa zákona č. 58/1969 Zb., teda nemajú pasívnu legitimitáciu v tomto konaní“(porovnaj rozsudok NS SR sp.zn. 4Cdo/185/2007 zo dna 21.08.2008).

Bez pochybnosti v prejednávanej veci žalobca označil štát za subjekt, ktorý zodpovedá za škodu, ktorá mu bola spôsobená. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca označil na žalovanej strane ako účastníka konania Slovenskú republiku (štát) viackrát a zároveň označil zároveň viacero orgánov verejnej moci, následne samotný žalobca v snahe spresniť kým mám byť v konaní zastúpená Slovenská republika realizoval späťvzatie svojho návrhu voči orgánom štátu, ktoré už nemali vystupovať na strane

žalovaných. Podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné postup žalobcu považovať za postup, ktorý vyplýval z potreby, aby už v konaní neboli označené tie orgány štátu, ktoré nemali konať v mene štátu. Nemožno však považovať takéto spresnenie, za vyvolanie dôsledku zastavenia konania voči Slovenskej republike a vytvoreniu prekážky rozhodnutej veci voči štátu ako to tvrdí odvolateľ. Žaloba žalobcu naďalej smerovala proti štátu a proti jedinému označenému orgánu, ktorý bude konať v mene štátu. Nepochybne žalobca mal záujem na účasti štátu v občiansko-súdnom konaní a na vystupovaní štátneho orgánu - Generálnej prokuratúry SR v pozícii orgánu konajúceho za štát.

„Slovenská republika je, resp. má byť materiálnym právnym štátom, pričom ku konsekvenciám materiálneho poňatia právného štátu patria predovšetkým hodnotovo orientovaný výklad jednoduchého práva a zákaz prepätého formalizmu pri aplikácii a výklade jednoduchého práva“ (porovnaj Holländer. Hlavní doktríny Ústavního soudu České republiky; in: Dančák, Šimeček,). Práve z takéhoto (materiálneho) poňatia právného štátu vychádzať musí súd aj v prejednávanej veci a z toho, že účelom späťvzatia návrhu voči žalovaným v 1. a 3. rade bolo spresnenie označenia štátneho orgánu, pričom nepochybne štát zostal naďalej účastníkom konania a nedošlo k zastaveniu konania vo vzťahu štátu. Odvolací súd mal za to, že vyslovenie prekážky rozhodnutej veci a teda vyslovenie dôvodu pre zastavenie konania v prejednávanej veci, vychádzajúc z okolností prejednávanej veci by sa s poukazom na materiálne poňatie právného štátu považovalo za sofistikované zdôvodnenie zjavnej nespravodlivosti. „Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré bolo zastavené, treba hľadať nielen v ustanovení čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 tohto základného zákona, teda v princípoch materiálneho právného štátu (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 4 MCdo/15/09).

Keďže odvolacia námietka smerovala len k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, pokiaľ ide o prekážku rozhodnutej veci, zaoberal sa odvolací súd len predmetnou námietkou. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a 142 ods. 1 O.s.p. Neúspešný žalovaný nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a úspešný žalobca si ich neuplatnil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.